

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาติไทยเรา เป็นชาติที่มีอารยธรรมที่เก่าแก่ มีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมในสังคม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคนไทยเป็นผู้ที่มีภูมิปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้นแสวงหาวิถึ วัฒนธรรมชาติ มาสร้างเป็นเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ และเป็นผู้ที่สามารถประพันธ์ทำนองดนตรีให้ เหมาะสมกับเครื่องดนตรี ผลิตเครื่องดนตรีขึ้นมาใช้ในโอกาสต่างๆ ตามยุคตามสมัยสืบต่อมา

ดนตรีไทย จัดเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่งของไทย ที่มีความสำคัญ ถือเป็นมรดกของ ชาติไทยที่สืบทอดกันมาเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยและองค์ประกอบที่เป็นสิ่งสำคัญ ของดนตรีไทยก็คือเพลงไทย อาจารย์มนตรี ตราโมทบรมครูทางด้านดนตรีไทย ได้แบ่ง ประเภทเพลงไทยออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประเภทเพลงหน้าพาทย์
2. ประเภทเพลงเรื่อง
3. ประเภทเพลงมโหรี

ประเภทเพลงหน้าพาทย์แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ประเภทเพลงไหว้ครูได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ต่าง ๆ ที่มีชื่อระบุไว้ในคำราซึ่ง ว่าด้วยการไหว้ครู เช่น ตระพระปรคนธรรพ โปรยข้าวตอก เป็นต้น

2. ประเภทเพลงหน้าพาทย์พิเศษ ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ต่าง ๆ ซึ่งอยู่นอกคำรา ไหว้ครูสำหรับประกอบโขนละคร และอื่น ๆ เช่น เพลงพระยาเดิน ดำเนินพราหมณ์ เป็นต้น

ประเภทเพลงเรื่อง ได้แก่

1. ประเภทเพลงซ้ำ เช่น เรื่องมอญแปลง ฯลฯ
2. ประเภทเพลงสองไม้ เช่น เพลงทยอย ฯลฯ
3. ประเภทเพลงเร็ว เช่น เพลงแจกมัดตืนหมู(มะตีหมู) ฯลฯ
4. ประเภทเพลงฉิ่ง (สองชั้นและชั้นเดียว)

นอกจากนี้ยังมีเพลงเรื่องพิเศษอีกเช่น เรื่องทำขวัญ เรื่องนางหงส์ เป็นต้น เพลงเรื่องเหล่านี้ บางเพลงอยู่ในประเภทไหว้ครูและบางเพลง ก็เข้าอยู่ในประเภทหน้าพาทย์ได้

ประเภทเพลงมโหรี เดิมใช้มโหรีบรรเลงประกอบการร้องส่งมี 2 อย่างคือ

1. เพลงด้น
2. เพลงเกร็ด

ในสมัยที่เสกามีปีพาทย์รับและเพลงสามชั้นเกิดมากขึ้น เพลงที่รับเสกาก็ใช้เพลงสามชั้น และโดยมากเพลงสองชั้น มักนิยมใช้น้อย ต่อมาจึงเกิดเพลงขึ้นอีกประเภทหนึ่งเรียกว่า “ประเภทเพลงเสกา” ในเพลงประเภทนี้แยกออกไปได้อีกเป็นเพลงประเภทเพลงหมู่และประเภทเพลงเดี่ยว ซึ่งเพลงทั้งสองลักษณะนี้มีการบรรเลงที่แตกต่างกันไปมีทั้ง การบรรเลงหมู่ และการบรรเลงเดี่ยว

การบรรเลงหมู่หมายถึง การบรรเลงไปพร้อม ๆ กัน เต็มห้องไม่ว่าจะเป็นปีพาทย์ เครื่องสายหรือมโหรี การบรรเลงหมู่นี้ ความมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่ความพร้อมเพรียง ความพร้อมเพรียงนั้นมีไว้ว่าทุกคนจะต้องตีพร้อมกันหรือเหมือนกันไปทั้งหมด ความพร้อมเพรียงนั้นหมายถึงว่าทุกคนทำหน้าที่ และดำเนินวิธีการบรรเลงตามหน้าที่ของตนไปโดยถูกต้องกลมกลืนกันทุก ๆ คน

เพลงหมู่ที่จะบรรเลงนั้น ผู้แต่งครูบาอาจารย์ในสมัยโบราณได้แต่งไว้ ซึ่งแยกออกได้เป็น 3 แบบ คือ เพลงพื้น เพลงกรอ และเพลงลูกล้อ ลูกซัด เพลงทั้ง 3 แบบนี้ในการบรรเลงหมู่ก็จะต้องมีวิธีการบรรเลงต่างกัน

เพลงพื้น เป็นเพลงที่มีทำนองเรียบ ๆ ไม่มีพลิกแพลงอันใด เพลงแบบนี้ผู้บรรเลงเครื่องดนตรีทุก ๆ อย่างมีโอกาสที่จะใช้สติปัญญาของตน คิดประดิษฐ์ทำนองบรรเลงได้ตามความพอใจ แต่ต้องให้กลมกลืนกัน

เพลงกรอ คือ เพลงที่ทำนองผู้แต่งได้แต่งไว้ให้มีทำนองเป็นเสียงยาว การบรรเลงเสียงยาวถ้าเป็นเครื่องดนตรีประเภทที่ใช้ไม้ตีจะต้องตีกรอ จึงเรียกเพลงทางนี้ว่า “ทางกรอ” เพลงทางกรอนี้โดยมากทำนองผู้แต่งทำนองไว้เป็นทางบังคับว่า จะต้องดำเนินอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นผู้บรรเลงจึงจำเป็นจะต้องดำเนินให้เหมือนกับความประสงค์ของผู้แต่ง

เพลงลูกล้อ ลูกซัด เพลงประเภทนี้จะแบ่งเครื่องดนตรีออกเป็น 2 พวกผลัดกันบรรเลงคนละวรรคตอนอย่างนี้เรียกว่า “ลูกล้อ ลูกซัด” เวลาบรรเลงตอนที่เป็นลูกล้อลูกซัด ผู้บรรเลงทั้งก่อนและหลังควรรักษาทำนองที่ทำนองผู้แต่ง แต่งเอาไว้ให้เคร่งครัด แม้จะพลิกแพลงออกไป ก็ไม่ควรให้มากนัก เพราะจะทำให้เพลงที่ผู้แต่งได้แต่งไว้เสียไป

นอกจากประเภทของเพลงที่กล่าวมาข้างต้น การบรรเลงเดี่ยว ยังเป็นประเภทเพลงอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งมีใช้หมายความว่า การบรรเลงคนเดียวคือการบรรเลงเดี่ยว การบรรเลงเดี่ยวนั้น เพลง ทำนอง และผู้บรรเลงจะต้องเหมาะสมที่จะเป็นการบรรเลงเดี่ยวด้วยจึงจะใช้ได้ อันที่จริงแล้วการบรรเลงเดี่ยวนั้นมิใช่ว่าจะบรรเลงผู้เดียวจริง ๆ เวลาบรรเลงเดี่ยวมักจะมี

เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เช่น โทนรำมะนา หรือสองหน้าและฉิ่ง เป็นเครื่องสำหรับควบคุมจังหวะหน้าทับบรรเลงไปด้วย

“เพลงที่จะบรรเลงเดี่ยว หรือที่เรียกได้ว่า “เพลงเดี่ยว” นั้น การบรรเลงว่าย่อมมุ่งหมายที่จะอวดกันอยู่ 3 ประการคือ

ประการแรก หมายถึง ทำนองเพลงที่ครูได้คบบ้างขึ้นไว้อย่างไพเราะและวิจิตรพิสดาร สมที่จะบรรเลงอวดได้

ประการที่ 2 ผู้บรรเลงมีความแม่นยำ จดจำทำนอง เม็ดพรายและวิธีการที่ผู้แต่งได้ประคิษฐ์ไว้นั้นอย่างถนัดถ้วนทุกประการ

ประการที่ 3 ผู้บรรเลง จะต้องมีความสามารถที่จะบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนั้น ๆ ได้ตามที่ครูผู้แต่งได้ประคิษฐ์ไว้ ไม่ว่าจะ โคลง โขนหรือ พลิกเพลงเพียงใด ก็สามารถทำได้ถูกต้องคล่องแคล่วไม่มีบกพร่อง การบรรเลง โดยทางหรือทำนองที่ได้แต่งและผู้บรรเลงได้บรรเลงตามที่ได้ว่าไว้นี้ครบถ้วนแล้วจึงเรียกได้ว่าเป็นการบรรเลงเดี่ยว” (มนตรี ตราโมท, 2538 : 32)

นอกจากคำกล่าวของ อาจารย์มนตรี ตราโมท เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการบรรเลงเดี่ยว โดยปกติทั่วไป เพลงที่นิยมบรรเลงเป็นเพลงเดี่ยว มักจะเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงรับร้องและใช้บรรเลงเป็นเพลงหมู่ทั่วไป ซึ่งมีหลายเพลง แต่ที่นิยมนำมาทำเป็นเพลงเดี่ยวเฉพาะเช่น เพลงลาวแพน เพลงกราวใน เพลงทยอยเดี่ยว เป็นต้น และด้วยเพลงเดี่ยวแต่ละเพลง มีการคบบ้าง กลเม็ดเด็ดพรายต่าง ๆ อย่างพิสดารเป็นเฉพาะเครื่องดนตรี จึงไม่เหมาะสมกับการบรรเลงใน เครื่องมืออื่น ๆ ซึ่งต้องอาศัยกลวิธีพิเศษเป็นเฉพาะแต่ละเครื่องมือด้วยเหมือนกัน

รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรีได้กล่าวถึงลักษณะกำเนิดเพลงเดี่ยวไว้ใน การบรรยายวิชา สุนทรียศาสตร์ของนิสิตปริญญาโท คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนี้

1. การเดี่ยวทางพื้นท่อนเดี่ยว ได้แก่ เพลงเดี่ยวพญาโศก
2. การเดี่ยวทางพื้นพหูท่อน ได้แก่ เพลงแขกมอญ สามชั้น
3. การเดี่ยวมาแต่กำเนิด ได้แก่ เพลงเชิดนอก
4. การเดี่ยวเกิดจากหน้าพาทย์ ได้แก่ เพลงกราวใน
5. การเดี่ยวสูงสุด ได้แก่ เพลงทยอยเดี่ยว

ต่อมาราวสมัยรัชกาลที่ 4 จึงเกิดเพลงเดี่ยวลาวแพน ซึ่งจัดเป็นเพลงเดี่ยวพิเศษอีกเพลงหนึ่ง แต่ภายหลังมีศิลปินนักดนตรี ได้นำเพลงอัตราสามชั้น และเพลงเถาต่าง ๆ มาทำทางเดี่ยวเกิดขึ้นมากมาย เช่น เพลงเดี่ยวสารถิ เพลงเดี่ยวสุรินทรานู ฯลฯ

เพลงเดี่ยว หรืองานศิลปะชั้นเยี่ยม จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากขาดเงื่อนไขแห่งความเพื่องฟูทางศิลปะดังต่อไปนี้

1. ต้องมีศิลปินที่มีความสามารถ
2. ผู้ชมต้องอยู่ในชั้นวิจัักษณ์งานศิลป์ได้
3. สังคมต้องต้องมั่นคง สมบูรณ์

(พิชิต ชัยเสรี,บรรยายพิเศษ, 16 กรกฎาคม 2548)

ในบรรดาเครื่องดนตรีต่าง ๆ ที่นำมาบรรเลงเพลงเดียวกัน มีทั้งเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ และวงเครื่องสายไทย ในวงเครื่องสายไทยมีเครื่องดนตรีที่สาม เรณูนำมาบรรเลงเพลงเดี่ยว ได้หลายชนิดด้วยกันเช่น จะเข้ ซอด้วง และซออู้ เครื่องดนตรีที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถนำมาบรรเลงเพลงเดี่ยวได้ในหลาย ๆ เพลงได้แก่ “ซออู้” ซออู้เป็นเครื่องดนตรีที่มีมนต์เสน่ห์แห่งเสียง มีเสียงทุ้มกังวาน ไพเราะ นุ่มนวล และสามารถบรรเลงได้ทั้งคีตาการบรรเลง ที่มีท่วงทำนองหวานเศร้า โศก หรือสนุกสนานครื้นเครง และสามารถบรรเลงได้เข้าถึงอารมณ์เพลงได้ดีกว่าเครื่องดนตรีอื่น ๆ

ส่วนในเรื่องขอบเขตเสียงของซออู้ โดยปกติถ้าไม่มีการใช้กลวิธีการรูดสาย ขอบเขตเสียงต่ำสุดคือเสียงโด (สายทุ้มสายเปล่า) และขอบเขตเสียงสูงที่สุดคือ เสียง เร (นิ้วก้อยสายเอก)

จากคุณลักษณะพิเศษของซออู้ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้ที่จะทำให้ลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติอันประการ ซึ่งในสมัยโบราณบรมครูทางด้านดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงด้านเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีได้แก่

1. หลวงไพเราะเสียงซอ (อุน่ คุริยชีวิน)
2. พระสรรเพชญ์สรวง(บัว กมลวาทิน)
3. ครูละเมียด จิตตเสวี
4. นายเทวาประสิทธิ์ พาทยโกศล
5. ครูเจือ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา
6. ครูช่อ สุนทรวาทิน
7. ครูปลั่ง ครูไปต์ วนขจร

และบรมครูทางด้านดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงรุ่นต่อมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2529 ได้แก่

1. ครูฉลวย จิยะจันทน์
2. ครูประเวช กุมุท
3. ครูวรยศ สุขสายชล
4. ครูสุวิทย์ บวรวัฒนา เป็นต้น (พูนพิศ อามาศยกุล, 2538: 40)

จากการสัมภาษณ์ อาจารย์เชวงศักดิ์ โพธิสมบัติ ผู้ซึ่งมีชื่อเสียงทางด้านเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี ได้ปรากฏว่ามี คีตกวีรุ่นต่อมาอีกมากมายหลายท่าน เช่น

1. อาจารย์เบญจรงค์ ธนโกเศศ
2. อาจารย์เฉลิม บัวทั่ง
3. อาจารย์ธีระพล เพชรสม
4. อาจารย์เชวงศักดิ์ โพธิสมบัติ

นอกจากนี้อาจารย์เชวงศักดิ์ ยังได้กล่าวถึงศิลปินที่บรรเลงเครื่องสีของไทยและมีชื่อเสียงในปัจจุบันอีก สองท่านได้แก่

1. อาจารย์ธีระ ภูมณี
2. อาจารย์เลอเกียรติ มหาวินิจฉัยมนตรี
 (เชวงศักดิ์ โพธิสมบัติ, สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2549)

จากรายชื่อบุคคลดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่าท่านเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีผลงานมีความรู้ความสามารถ มีชื่อเสียงในด้านเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีเป็นที่ยอมรับทั่วไปทั้งในและนอกรวงดนตรีไทยเป็นอย่างดี

ในส่วนเพลงเดี่ยวต่าง ๆ ของซออุ้พบว่ามีส่วนใหญ่เป็นเพลงอัตราสามชั้นและเพลงเถาและเพลงที่เป็นเพลงประเภทหน้าทับปรบไ้ อันได้แก่ เพลงเดี่ยวพญาโศก เพลงเดี่ยวพญาครวญ เพลงเดี่ยวนกขมิ้น เพลงเดี่ยวแจกมอญ เพลงสารถี ฯลฯ แต่ต่อมาได้มีการนำเอาเพลงประเภทหน้าพาทย์มาประดิษฐ์เป็นเพลงเดี่ยวคือ เพลงเดี่ยวกราวใน

เพลงเดี่ยวกราวใน เป็นเพลงหน้าพาทย์ประเภท กราว อยู่ในชุดโหมโรงเย็น หน้าทับเฉพาะเป็นประเภทเพลงหน้าพาทย์เพื่อประกอบพิธีไหว้ครู โขน – ละคร โองาสที่ใช้ ในการเชิญครูฝ่ายยักษ์ และประกอบการตรวจพล ฝ่ายลงกา ยกพลยักษ์ และยักษ์คนเดียว

จากความหมายของเพลงกราวใน ในสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ- ดุริยางค์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้กล่าวถึงเพลงกราวในว่า

“กราวในดำเนินทำนองไปในทางเสียงต่ำที่เรียกว่า “ทางใน” มีทำนองและจังหวะ ไม้กลองห่างและหนักแน่น ใช้บรรเลงในการยกทัพตรวจพลของยักษ์และการไปมาของยักษ์ในบางโอกาส บางครั้งใช้บรรเลงในพิธีเมื่อพระเทศน์จบหรือสวดมนต์จบด้วย โดยปรกติบรรเลงรวมอยู่ในชุดเพลงโหมโรงเย็น” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540: 107)

ดังได้กล่าวมาแล้วถึงความพิเศษต่าง ๆ ของเพลงกราวใน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพลงกราวในทั้งในทำนองหลักและทางเดี่ยว โดยเฉพาะในทางเดี่ยวซออุ้ซึ่งในบรรดาทางเดี่ยว

กราวในของบรมครูทางดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ บุคคลที่ผู้วิจัยให้ความสนใจในทางเพลงของท่านเป็นอย่างมาก และครูท่านนี้ยังไม่เคยปรากฏว่ามีผู้นำประวัติและผลงานไปเผยแพร่อย่างแพร่หลายทั้ง ๆ ที่ท่านเป็นนักดนตรีที่น่าสนใจ มีความรู้ความสามารถ เป็นที่กล่าวขวัญถึง ท่านผู้นี้คือครูย้อย เกิดมงคล

ครูย้อย เกิดมงคล

ประวัติท่านได้ปรากฏเพียงสั้น ๆ ในนามานุกรมศิลปินเพลงไทยซึ่งได้จัดทำขึ้น ครั้งเมื่อครบรอบ 200 ปี ของกรุงรัตนโกสินทร์ อาจเป็นได้ว่าท่านเป็นศิลปินที่มีชีวิตสมถะ และไม่ได้เข้ามาคลุกคลีในวงการนักดนตรี ในกรมศิลปากรเท่าที่ควร จึงทำให้ประวัติที่มาของท่านไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ท่านเป็นนักดนตรีที่มีฝีมือดีและมีความรู้ดี ท่านเกิดที่ตำบลยายแพง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ศึกษาวิชาดนตรีตั้งแต่เด็ก ๆ ครูคนแรกของท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดบางน้อย ชื่อว่า หลวงปู่อยู่ สำหรับครูย้อย เกิดมงคล ท่านเป็นนักดนตรีสมัยรัชกาลที่ 6 ที่มีความรู้ความสามารถ ในเครื่องดนตรีไทยทุกประเภท โดยเฉพาะเครื่องสายไทย ท่านสามารถบรรเลงได้ตีทุกเครื่องมือท่านเป็นผู้ที่ชื่นชอบได้ไพเราะมาก ฝีมือดีถึงคนเกรงใจในความเก่งกาจมีเพื่อนร่วมรุ่นนักดนตรีคือ ครูเทียบ คงลายทอง และเพื่อนรุ่นพี่อย่างครูหลวงไพเราะเสียงซอและครูเฉลิม บัวทั่ง

ครูย้อย เกิดมงคล ท่านได้ศึกษาดนตรีไทยจนแตกฉาน จนสามารถประดิษฐ์ทางเดี่ยวเพลงกราวในขึ้น และเคยมีโอกาประชันกับบรมครูที่มีชื่อเสียง เป็นที่น่าเกรงขาม ครูย้อย เกิดมงคล ได้ถ่ายทอดเพลงเดี่ยวกราวในให้บุตรชายคือ นายสมหมาย เกิดมงคล ซึ่งปัจจุบันอายุได้ 51 ปี เป็นนักดนตรีอยู่ที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม และถูกศิษย์คนที่สอง ที่ได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวกราวในคือ ครูนารถ ศรีมะกล้า นักดนตรีอำเภอเดียวกัน ซึ่งเสียชีวิตไปราว 30 กว่าปีแล้ว ส่วนผู้ที่ได้รับการสืบทอดเพลงกราวในสายตรงจากครูมีเพียงสองท่านเท่านั้นเอง ต่อมาผู้วิจัยได้พยายามสัมภาษณ์ ญาติพี่น้องของครูย้อย เกิดมงคลซึ่งได้รับทราบว่าเป็นบุตรชายคือ นายสมหมาย เกิดมงคล ไม่ได้มีการถ่ายทอดเพลงกราวในให้กับผู้ใดแต่ยังมีผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวกราวในจากครูนารถ ศรีมะกล้า อีกหนึ่งท่านคือครูเฉลียว เมืองแก้ว (ร้อยตรีรัตน โชติเมืองแก้ว) ซึ่งเป็นนักดนตรีสังกัดสโมสร ธนาคารกรุงเทพ และเป็นอาจารย์พิเศษที่โรงเรียนพัฒนวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ด้วยเหตุที่ผู้วิจัย ได้มีโอกาสเป็นลูกศิษย์ของครูเฉลียว และได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวซออยู่ต่าง ๆ จากครู รวมไปถึงเพลงเดี่ยวกราวใน ทางของครูย้อย เกิดมงคล ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เพลงเดี่ยวกราวในทางนี้ เป็นทางเก่าแก่ที่มีความน่าสนใจ และควรค่าแก่การนำมาศึกษาวิเคราะห์

กลวิธีพิเศษในการบรรเลง และ โครงสร้างของเพลง ให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป เพื่อทางเพลงโบราณนี้จะได้ไม่สูญหายไปกับกาลเวลาและเพื่อนักดนตรีรุ่นหลังจะได้มีโอกาสได้รู้จักประวัติชีวิตของครุคนตรีที่มีความรู้ความสามารถค้ำเช่น ครู้อย เกิดมงคลสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของเพลงเดี่ยวกราวใน
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ โครงสร้างทำนองหลักของเพลงกราวใน สองชั้นซึ่งเป็นต้นแบบสำหรับการประดิษฐ์ทางเดี่ยว
3. เพื่อวิเคราะห์วิธีการดำเนินทำนองและการใช้กลวิธีพิเศษในเดี่ยวซออยู่เพลงกราวในทางครู้อย เกิดมงคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องในเพลงเดี่ยวกราวใน โดยมีประเด็นในการศึกษาดังนี้
  - 1.1 เพลงเดี่ยว
    - 1.1.1 ความหมายและลักษณะของเพลงเดี่ยว
    - 1.1.2 เพลงเดี่ยวสำหรับซออยู่
  - 1.2 การบรรเลงเดี่ยว
    - 1.2.1 ความหมายของทางเพลงในดนตรีไทย
    - 1.2.2 ความหมายของการบรรเลงเดี่ยว
    - 1.2.3 ลักษณะของการบรรเลงเดี่ยว
    - 1.2.4 โอกาสในการบรรเลงเดี่ยว
  - 1.3 เพลงกราวใน
    - 1.3.1 ประวัติเพลงกราวใน
    - 1.3.2 ลักษณะของเพลงกราวใน
    - 1.3.3 โอกาสในการบรรเลงเพลงกราวใน
    - 1.3.4 คุณสมบัติของผู้ได้รับการถ่ายทอดเพลงเดี่ยวกราวใน
  - 1.4 ประวัติชีวิตครุ

2. วิเคราะห์โครงสร้างจากทำนองหลักเพลงกราวใน โดยมีขอบเขตในการวิเคราะห์ดังนี้
  - 2.1 วิเคราะห์รูปแบบเพลง
  - 2.2 วิเคราะห์ระดับเสียงหรือ และลูกตก
  - 2.3 วิเคราะห์จังหวะ
  - 2.4 วิเคราะห์กระสวนจังหวะ ของทำนองเพลง

3. วิเคราะห์วิธีการดำเนินทำนอง และการใช้กลวิธีพิเศษที่พบในการเดี่ยวซอด้วง เพลงกราวใน ทางครูย่อย เกิดมงคล โดยมีขอบเขตการวิเคราะห์ดังนี้
  - 3.1 วิเคราะห์รูปแบบ
  - 3.2 วิเคราะห์ระดับเสียงและเสียงลูกตก
  - 3.3 วิเคราะห์ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง
  - 3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทำนองหลักและทางเดี่ยว
  - 3.5 วิเคราะห์กลวิธีพิเศษและการดำเนินทำนอง

วิธีดำเนินการ

ขั้นที่ 1 การเตรียมการและรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ต่อเพลงเดี่ยวกราวในซอด้วง ทางครูย่อย เกิดมงคลจากครูเฉลียว เมืองแก้ว (ร้อยตรีรัตนโชติ เมืองแก้ว)
- 1.2 ทำการบันทึกโน้ตเพลงและตรวจสอบความถูกต้อง
- 1.3 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัย โดยแบ่งการประเภทของข้อมูลดังนี้

1.3.1 ข้อมูลเอกสาร ทำการรวบรวมข้อมูลเอกสาร จากสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร เป็นต้น

1.3.2 ข้อมูลสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้
ครูเฉลียว เมืองแก้ว (ร้อยตรีรัตนโชติ เมืองแก้ว) อาจารย์พิเศษโรงเรียน
พัฒนวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร

ครูเบญจรงค์ ธนโกเศศ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง
(ดนตรีไทย) ปีพ.ศ. 2542

รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ข้าราชการบำนาญประจำ ภาควิชา
ดุริยางคศิลป์ (ไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์
(ไทย) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์จิรัส อัจฉรงค์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย)
ปี พ.ศ. 2545

อาจารย์รัฐพงศ์ โสวัตร หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปนาฏ-
ดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

อาจารย์ไชยยะ ทางมีศรี ศิลปินสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
กำนันสำราญ เกิดผล ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย)
ปี พ.ศ. 2549

อาจารย์بيب คงลายทอง ข้าราชการสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
กระทรวงวัฒนธรรม

อาจารย์เชวงศักดิ์ โพธิสมบัติ อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางค์ไทย
วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

อาจารย์จัฐระพล น้อยนิตย์ อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัย
นาฏศิลป์

อาจารย์คุณกวี มีป้อม หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ไทย คณะศิลป-
นาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

อาจารย์สหัสวัฒน์ ปลื้มปรีชา รองหัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ไทย
คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

อาจารย์สมบรม บุญวงษ์ รองหัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์
คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

อาจารย์สมเกียรติ ภูมิภักดิ์ หัวหน้าภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏ-
ศิลป์จันทบุรี

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 3 นำเสนอข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบบริบทของเพลงเดี่ยวกราวใน
2. ทราบ โครงสร้างทำนองหลักของเพลงกราวในสองชั้น
3. ทราบวิธีการดำเนินทำนอง และการใช้กลวิธีพิเศษในการเดี่ยวซอด้วงเพลงกราวในทางครุ่ย้อย เกิดมงคล